

Sosyal Hizmet Çalışma Grubu

Yeşilay Danışmanlık Merkezi Müdürlüğü bünyesinde 2024 yılında kurulan Sosyal Hizmet Çalışma Grubu, YEDAM Modeli çerçevesinde sosyal hizmet süreçlerinin etkin ve sistematik biçimde yürütülmesine katkı sunmaktadır. Bu kapsamda grup; birey ve aile değerlendirme görüşmeleri, sosyal hizmet izlem süreçleri, kurumsal iş birlikleri, atölye ve grup çalışmaları ile kişi dışı görüşmeler gibi çok boyutlu uygulama alanlarında faaliyet göstermektedir. Sosyal Hizmet Çalışma Grubu, "Bağımlılıkta Sosyal Hizmet Vaka Kitabı" ile sosyal hizmet uygulamalarının model içerisindeki yerini bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koyarak "Bağımlılıkta Sosyal Hizmet Uygulamaları" adlı elektronik eser aracılığıyla ise alandaki müdahale pratiklerini sistematik aktarmıştır.

Bununla birlikte, YEDAM bünyesinde görev yapan uzmanların mesleki gelişimlerini desteklemek amacıyla temel ve hizmet içi eğitimlere yönelik çeşitli sunumlar gerçekleştirmekte, ayrıca her yıl düzenlenen Sosyal Hizmet Sempozyumu'na aktif katılım sağlayarak YEDAM Model'indeki güncel gelişmeleri akademik platformlarda paylaşmayı sürdürmektedir.

Dünya Sosyal Hizmet Günü Kutlu Olsun

Her yıl mart ayının üçüncü haftasında kutlanan Dünya Sosyal Hizmet Günü, insan hakları, toplumsal adalet ve dayanışma için emek veren sosyal hizmet uzmanlarının özverili çalışmalarını görünür kılan anlamlı bir gündür. Yeşilay Danışmanlık Merkezlerinde görev yapan 130 sosyal hizmet uzmanı, bağımlılıklarla mücadelede aktif rol üstlenerek bireylerin sosyal, psikolojik ve fiziksel iyilik hâline katkı sunmakta, toplumun her kesimine yönelik destekleyici ve güçlendirici çalışmalar yürütmektedir. Toplumun en kırılgan alanlarında umut olan, mesleğini etik değerler ve insan odaklı bir anlayışla sürdüren tüm sosyal hizmet uzmanlarının ve sosyal hizmet camiasının Dünya Sosyal Hizmet Günü kutlu olsun.

Şubat 2026 Verileri

	Tütün	Alkol/Madde	Kumar/İnternet
Danışma Hattı'na gelen çağrı sayısı	1.106	1.894	1.956
İlk defa başvuran danışan sayısı	378	703	1.023
Takip edilen danışan sayısı	704	2.514	3.434

Ocak ayında 115 YEDAM Danışma Hattı'mıza gelen 17.852 çağrı, uzmanlarımız tarafından yanıtlandı. Danışma Hattı kurulduğu günden bu yana toplamda 1.628.923 çağrı sayısına ulaştı. Sabah 08.30 ile gece 00.00 arasında hizmet veren danışma hattımız; bağımlı kişilere, ailelerine ve bağımlılık hakkında bilgi sahibi olmak isteyen herkese destek vermektedir.

81 il ve KKTC'de toplam **105** Yeşilay Danışmanlık Merkezimiz ile mücadelemizi sürdürmeye devam ediyoruz.

17 MART DÜNYA SOSYAL HİZMET GÜNÜ

KAYBOLUŞTAN YENİDEN DOĞUŞA: BAĞIMLILIKLA MÜCADELEDE İNSANA YARAŞIR İŞ, SOSYAL HİZMET VE YEDAM MODELİ

Endüstri 4.0 ve toplum 5.0'ın konuşulduğu günümüzde üretimde insan gücüne olan ihtiyaç azalsa da insan emeğinin değeri önemini korumaktadır. İnsan onuruna yaraşır bir çalışma hayatı temel bir insan hakkıdır. Bireyin, psikolojik ve fizyolojik bütünlüğünü koruyabildiği koşullarda çalışması esastır. Ancak dijitalleşme ve yapay zekâ çalışma hayatını kolaylaştırırken güvencesizlik, eşitsizlik ve rekabet baskısı gibi yeni sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle etik, yani bireyin ve mesleklerin doğruya, sorumluluğa ve karaktere dayalı davranış ölçüsü, bugün daha da önemli hale gelmiştir. Çalışma hayatındaki davranışlara yön veren iş etiği de kurumsal yaşamda standartları belirleyen temel bir çerçevedir.

Sanayi devrimlerinden itibaren üretim ilişkileri değişmiş, bilgi ve iletişim çalışma hayatının merkezine yerleşmiştir. Bu dönüşüm içinde "insana yaraşır iş" kavramı ilk kez 1999 yılında Uluslararası Çalışma Konferansı'nda öne çıkmış; istihdam, temel haklar, sosyal güvenlik ve sosyal diyalog boyutlarıyla ele alınmıştır. Çalışma, aile ve sosyal yaşam arasındaki dengenin korunması da bu anlayışın ayrılmaz bir parçasıdır. Avrupa Birliği düzeyinde daha çok ve daha iyi iş hedefi sosyal korunmanın güçlendirilmesiyle ilişkilendirilmiş, çalışma psikolojisi de insana yaraşır işi sunanlarla bu hizmetten yararlananları ortak bir çatı altında değerlendirmiştir.

İnsan, doğası gereği sosyal bir varlıktır, tarih boyunca topluluklar içinde yaşamış ve varlığını ilişkiler üzerinden sürdürmüştür. Buna rağmen günümüz rekabetçi düzeni, statü farklarını ve merhamet eksikliğini artırarak toplumsal eşitsizlikleri derinleştirmekte, bazı bireylerin temel hak ve özgürlüklere erişimini zorlaştırmaktadır. İşte bu noktada sosyal hizmet, insan onuruna aykırı eşitsizlikleri azaltmayı, ayrımcılığı önlemeyi ve sosyal yardımı ihtiyaç sahiplerine ulaştırmayı amaçlayan temel bir meslek olarak öne çıkmaktadır. Sosyal hizmetin özünde sosyal adalet, insan ilişkileri ve etik sorumluluk yer almakta; meslek elemanlarının kararları hak, eşitlik, refah ve mesleki sınırlar temelinde şekillenmektedir. Bu etik zemin, erdem etiği, deontolojik etik, teleolojik etik ve faydacı etik gibi yaklaşımlarla güçlenmekte, sosyal hizmet uygulamalarında ise özellikle yararçı etik, deontolojik etik ve erdem etiği çerçevesinde somutlaşmaktadır. Mesleğin etik kodlarının ahlaki dönemden dijital çağ dönemine kadar gelişmesi de bunun göstergesidir.

Madde bağımlılığı alanında da bu yaklaşım belirleyicidir. Birincil önleme hiç madde kullanmamış bireyleri, ikincil önleme henüz bağımlı olmayanları, üçüncül önleme ise bağımlı bireyin rehabilitasyonunu kapsar. YEDAM modeli de klinik psikolog, sosyal hizmet uzmanı ve ilgili meslek elemanlarının sunduğu ayaktan psiko-sosyal destekle bağımlı bireyin yeniden sosyal hayata katılımını hedefler.

Sosyal hizmet uzmanları bu süreçte sosyal içerme temelli destek sunar, ilk görüşmeleri yapar, danışmanlık ve yönlendirme sağlar, aile ile çalışır, atölye ve grup çalışmaları yürütür, ev ve saha ziyaretleri gerçekleştirir, savunuculuk, bağlantı kuruculuk ve vaka yönetimi rollerini üstlenir. Böylece mikro düzeyde birey, mezo düzeyde aile, makro düzeyde toplumla çalışarak damgalanma ve dışlanma azaltılmaya çalışılır.

Sonuç olarak Dünya Sosyal Hizmet Günü, yalnızca bir anma günü değil, insana yaraşır iş, etik sorumluluk, sosyal adalet ve sosyal içerme ekseninde sosyal hizmet mesleğinin değerini hatırlatan güçlü bir çağrıdır. YEDAM gibi uygulamalar da sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal iyileşme ve yeniden katılım sürecindeki vazgeçilmez rolünü açık biçimde göstermektedir.

Sosyal Hizmet Uzmanı

Baybars Kaan YEŞİLIRMAK

KAYNAKÇA

- Aca, Z., & Akdamar, E. (2022). Türkiye'de insana yaraşır iş: Bağlam, kavramsallaştırma ve değerlendirme: Bir alan araştırması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 30(2), 271–291.
- Başer, U. (2015). Kurumsal sosyal sorumluluk algısı üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bayram, N. (2022). İnsana yaraşır işin öznel iyi oluş ve işten ayrılma niyetine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çınar, Z. (2012). İş etiğinin insan kaynakları temin ve seçim sürecindeki önemi ve bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duyan, V. (n.d.). Sosyal hizmet yönetiminin etik boyutu. T.C. Atatürk Üniversitesi.
- İçöz, E. (2023). İnsana yaraşır işin iş tatmini ile ilişkisi: Kırsal kesim çalışanları üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keser, A. (2022). Üniversite öğrencilerinde algılanan gelecekteki insana yaraşır iş: Çalışma psikolojisi kuramının sınanması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Kuçuradi, İ. (2003). Etik ve etikler. *Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi*, (423), 7–9.
- Kuşlu, S. Ö. (2022). İnsana yaraşır işler: Türkiye'de sosyal taraflar açısından bir değerlendirme (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mengilli, D. B. (2016). Sosyal hizmet uzmanlarının etik değerlendirme ve karar alma süreçleri üzerine fenomenolojik bir inceleme (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Palaz, S. (2019). Sosyal bilimlerde iş sağlığı ve güvenliği uygulamaları. Nobel Yayıncılık.
- Saruhan, O. (2017). AVM çalışanlarının insana yaraşır iş standartları bağlamında değerlendirilmesi: Lüleburgaz örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşçıoğlu, T. (2019). Sosyal hizmette etik algıların değerlendirilmesi: Sosyal hizmet öğrencileri üzerine bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). Mesleki etik. Mesleki Eğitimi ve Öğretimi Güçlendirme Projesi.

Tek, S. (2021). Sosyal hizmet mesleğinin etik kodları. Eğitim Yayınevi.

Varan, A. (2022). İş sağlığı ve güvenliği açısından elle taşıma işlerinde Snook tabloları ile REBA yöntemlerini kullanarak risk analizlerinin karşılaştırılması ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği algısının belirlenmesi: Şeker fabrikası örneği (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gümüşhane Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yörübulut, M. Ç. (2020). Çalışma hayatının geleceğinde insana yakışır iş. B. Yılmaz (Ed.), Çalışma hayatının geleceği (ss. 511-548). Gazi Kitabevi.